

17. Širší pole působnosti⁵

Pozn. aktivita je vhodná pro 8. a 9. ročník

Cíl: Žáci poznají různé formy aktivního zapojení, tvoří si na ně názor a posoudí vlastní možnost občanské participace ve zvolené oblasti.

Čas: 60 min.

Pomůcky: vytisknuté fotky, PL Formy občanské angažovanosti, fixy, A3 papír pro každou dvojici, lepidlo

Úvodní evokace: Pedagog ukáže žákům fotky aktivních lidí, kteří se svým konáním významně přičinili ke změnám ve společnosti. Fotky může použít z příloh nebo si najít na internetu vlastní. Tyto fotky zachycují téma, jemuž se bude aktivita věnovat. Pedagog položí otázku žákům, zda znají lidi na fotkách a co o nich vědí. Co si vybavíte, když se díváte na tyto obrázky? Co mají tito lidé společného? Proč jsou tito lidé celosvětově známí? Jsou pro vás něčím inspirací? V této fázi nebo nakonec je možné pustit vybraná motivační videa.

Postup: Žáci pracují ve dvojicích. Každá dvojice dostane rozstříhanou sadu 14 karet/lístků. Jedna polovina dostane za úkol posoudit a uspořádat je na škále přijatelné a nepřijatelné. V rámci uvažování a rozhodování se zamyslí i nad účinností nebo neúčinností jednotlivých forem. Některé karty mohou být i na stejné úrovni. Dvojice nalepí karty ve zvoleném pořadí na připravený papír A3 (po šířce). Dohodnou se, kde je jejich hranice přijatelnosti a nepřijatelnosti, tam označí hranici fixem. Když mají odlišný názor, každý vyznačí svou osobní hranici.

Na závěr společně vytvoří jednu škálu, která poslouží jako seznam/mapa pro celou třídu. Pedagog požádá žáky, ať se zamyslí a sami za sebe rozhodnou pro 3 akce, do kterých jsou ochotni se zapojit v rámci školního/komunitního projektu. K těmto akcím napíší svá jména. Následuje společná diskuse nad potenciálním obsahem projektu.

Náměty k diskuzi: Během společné práce se žáci setkali s řadou názorů, a to i protichůdných. Popsané formy představují široké spektrum forem občanských aktivit, zahrnujících přímé akce násilného charakteru (sabotáž), nenásilné přímé akce (blokády) i akce obvyklé v demokratické společnosti (petice, lobbying...). Každá akce představuje určitou intenzitu osobního nasazení i rizika.

Možné otázky: *Jaké akce považuje třída za nejefektivnější? Jak chápou „účinnost“ akce? Proč některé akce vyloučili? V čem se žáci shodli, v čem ne a proč? Je možné a vhodné ve snaze o zastavení nespravedlnosti a porušování práv (pokud prokazatelně selhaly ostatní způsoby) přikročit/použít formy protestu považované za extrémní? Je v některých případech ospravedlnitelná přímá akce, která ohrožuje cizí majetek nebo osoby? Jakou formu jste si zvolili pro sebe jako možnost zapojení? Jste ochotni reálně se podílet na nějakém projektu? V jaké oblasti?*

Žáci na závěr mohou vytvořit skupinky dle ochoty se angažovat, např. psaní článků, organizování koncertu, mapování krajiny. Na základě této aktivity může pak pedagog pracovat na dlouhodobějším školním/komunitním projektu. Další náměty k tématu aktivního občanství pro plánování a přípravu najde např. v příručce organizace Člověk v tísni:

<https://www.clovekv tisni.cz/metodika-programu-active-citizens-1252pub>

Motivační videa: Síla jedince, Greenpeace: Nadějí jsi ty!, Proslov Greta Thunberg v OSN

https://www.youtube.com/watch?v=_QzjqOI2N9c

https://www.youtube.com/watch?v=6N_a1RZEPWw

<https://www.youtube.com/watch?v=3sYjJavBSSM&feature=youtu.be>

https://www.youtube.com/watch?v=ZMUANJ8_W7c

Příklady studentských projektů:

<https://www.recola.cz>

<https://brnonakole.cz/pesky-v-brne-projekt-studentu-eko-gymnazia-brno/>

<https://www.dotaceeu.cz/cs/microsites/navrhni-projekt/novinky/mestska-oaza-na-strese-skoly-prvni-misto-v-soutezi>

<https://www.aliter.com/sk/novinky/stredoskolaci-riesili-zadanie-ako-byt-viac-zeleni-v-biznise>

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/studenti-stredni-lesnicke-skoly-ve-zluticich-vytvorili-takzvanou-ekozastavku-170864>

<https://www.reflex.cz/clanek/zajimavosti/98061/cesti-stredoskolaci-rozjeli-ekologicky-start-up-prodavaji-brcka-z-cukrove-trtiny-nebo-travy.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=IXA253W0kcY>

<https://www.aktivniobcanstvi.cz/akumulator>

<https://www.sousedit.cz> (založil student)

<https://www.nadacepartnerstvi.cz/Co-delame/Projekty/re-Generator/Aktuality/Male-i-velke-Ekovyzvy-pro-udrzitelny-zivot?viewmode=0>

17. Širší pole působnosti

Greta Thunbergová a „česká Greta“ Lucie Smolková, organizátorka studentských stávek v ČR, účastnice mládežnického klimatického summitu OSN za ČR.

(zdroj !dnes.cz)

Malála Júsufzajová nebo Malála Júsufzaj, pákistánská bojovnice za lidská práva, zejména právo dívek na vzdělání, za což v roce 2014 získala Nobelovu cenu za mír.

(zdroj United nations)

Jan Palach byl student historie a politické ekonomie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, který se upálil na protest proti potlačování svobod a pasivnímu přístupu veřejnosti po začátku okupace Československa armádami Varšavské smlouvy.

(Zdroj Reflex.cz)

Aktivisté Greenpeace protestují proti znečišťování oceánů ropné společnosti Shell.

(Zdroj Greenpeace)

FORMY OBČANSKÉ ANGAŽOVANOSTI / ZAPOJENÍ:

Organizace performance (umělecké aktivity), koncerty, výstavy

Hlídky pro ochranu ohrožených zvířat (např. žabí hlídky v období migrace, velké šelmy, dravce s ekologickými organizacemi)

Účast na demonstraci (např. před ministerstvem životního prostředí nebo zemědělství)

Účast na blokádě (těžby lesa, uhelné elektrárny, jaderné elektrárny např. s hnutím Limity jsme my nebo blokáda dopravy Extinction Rebellion)

Organizace a účast na studentské stávce (Fridays For Future)

Podepisování petice/podpisové akce (Hnutí Duha)

Psaní blogu, článků do místních novin/na sociální síť

Psaní protestních dopisů (např. proti těžbě hnědého uhlí...)

Lobbing (schůzky s politiky na místní, regionální nebo celostátní úrovni)

Účast na praktické ochraně přírody (brigáda - sázení stromů, úklid, kosení, budování tůňek, mapování krajiny)

Uspořádání přednášky pro místní občany (různá ekologická témata)

Být dobrovolníkem ve vybrané oblasti/organizaci (ekologie, práva zvířat, sociální služby, lidská práva a mírová hnutí, genderová oblast)

Sabotáž nebo záškodnictví (vniknutí odpůrců pokusů na zvířatech nebo chovu kožešin do laboratoří/farem a vypuštění zvířat, poškozování lesní těžařské techniky)

Zprostředkování komunitní akce (např. školní výměna nepoužívaných věcí, workshopy jak přešít, předělat nenošené věci, tak aby byly znovu atraktivní, výzva k bezobalovému týdnu, k týdnu bez aut, k týdnu dobrovolné skromnosti apod.)

17. Aukce hodnot

Zadání: V klidu si prostudujte seznam hodnot a vyberte svoje „favority“. Cílem každého z vás je získat co nejvíc pro vás důležitých hodnot.

Hodnoty na prodej

- 1 Dobré zdraví
- 2 Možnost dobrodružství
- 3 Hodně peněz
- 4 Schopnost pomáhat druhým
- 5 Bezpečná budoucnost
- 6 Společenský úspěch a uznání
- 7 Umělecké nadání a úspěchy
- 8 Volný čas
- 9 Agrese
- 10 Být sám sebou – autentický
- 11 Být sám se sebou spokojený
- 12 Schopnost spokojit se s málem
- 13 Vlastní image
- 14 Nové technologie
- 15 Laskavost k sobě

[illegible]

- 16 Zisk na úkor druhých a přírody
- 17 Přístup k pitné vodě
- 18 Komunita
- 19 Lásky k přírodě
- 20 Čistý vzduch
- 21 Schopnost empatie
- 22 Hezké a rychlé auto
- 23 Pociť sounáležitosti
- 24 Přátelství
- 25 Vděčnost
- 26 Pociť moci a důležitosti
- 27 Úcta k životu
- 28 Spolupráce
- 29
- 30

[illegible]